

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.

Nr-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

LEUL DE ARGINT
ADMINISTRAȚIE
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE
de 1000 paragraf: prima dată 14
bani; după ce s'au înscris, a 10
cent pe fiecare paragraf.

Aițiți abonații și cei care au înscris,
nu se suita să plătească în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat
Scrieri adresate nu se primesc

După Serbare.

Au fost ca în povești de strălucite serbările ce s'au dat intru aducerea aminte a marelui voevod Ștefan... Dela un capăt la altul a pământului locuit de Români fiorul dulcelui au cuprins toate inimile. În colibecele ascunse din munții Vrancei, întocmai ca și pe văile din preajma Putnei, s'a serbat ca în palatele dela Suceava, odinioară scaunul domnesc al lui Ștefan: cu evlavie și bucurie... Parastasul cel mare l'a făcut Mitropolitul Bucovinei; înconjurat de întreaga sa preoțime, și fiind de față trimisul înălțatului împărat, prințul Hohenlohe, și toți boerii țării, pe cum și numărâșii fruntași adunați acolo din toate colțurile pământului românesc... Și n'a fost în România un singur sat, unde să nu fie pomenit în acea zi Ștefan cel Mare și sfânt. Au prăznuit mai ales școlarii, cărora, din poruncă mai înaltă, în ziua de 2 Iulie li-s'au ținut vorbiri de învățătorii lor, arătându-li-se cine a fost Voevodul Ștefan și cum îi datorim recunoștință că a scăpat neamul de urgia păgână a Turcilor...

Mai strălucite au fost serbările însă la Putna, unde-i mormântul lui Ștefan, la Suceava, unde și azi se mai ved ruinele curții domnești d'acum patru sute de ani, la București, azi inima întregului românism, și în satul Borzești, unde Ștefan a văzut lumina zilei.

Și dacă cineva dintre noi ar mai fi avut îndoiala asupra viitorului mare ce ne este dat să-l ajungem, de bună seamă că va perde îndoiala în urma celor petrecute cu prilejul acestor serbări... Mormântul lui Ștefan este pazit cu grijă de supușii unui împărat care el însuși a lăudat mai mult pe Români pentru dragostea ce-o poartă vitejilor lor. Un rege mare, Carol I, a trimis cunună pe mormântul dela Putna și fruntași din toate partidele românești s'au dus cu acest prilej în Bucovina, să vadă mormântul sfânt și atâtea mărturii ale unor vremuri ca din povești... S'a dus Vinilă Brătianu, unul dintre cei trei fii ai marelui Brătianu... Nicu Filipescu, fiu de mare boer și el, și-a dus fiul să-l facă părtaș de bucurii cari oțlesc sufletul românesc... Acolo a fost președintele Ligii și atâția fruntași din lumea românească... La București au luat parte la serbare prințul Ferdinand, moștenitorul tronului, cu fiul său mai mare Carol, și toți mai mari țării, precum și întreg poporul. Ear la Borzești s'a dus să fie de față ministrul școalelor, Spiru Haret; vice-președintele Camerei, D. Protopopescu, un naționalist de care mulți să ne dea Dumnezeu; profesorul Ioan Bianu,

un frate de pe Târnavă, dar care prin minte și stăruință a ajuns la treaptă înaltă în România, — și alți fruntași...

Nu s'a mai văzut între Români atâta însuflețire!

Cititorii noștri vor găsi amănunte în altă parte a ziarului... Aci ținem să scoatem la iveală numai atât, că poporul care în acest chip știe să proslăvească pe strămoși, e merit dela Dumnezeu să trăiască mult și să ajungă mare, ori-cât s'ar opinti să-l impedeze dușmanii!

De aceea rău a făcut stăpânirea ungurească oprind în patria noastră ori ce serbare și înfricând pe tinerii noștri dela școalele înalte cu grele osânde dacă se vor duce la Putna. În sufletele noastre n'a putut să oprească simțirea și noi în ziua de 2 Iulie una ne-am simțit cu cei adunați în jurul mormântului sfânt. Dar n'a putut nici să oprească pe tinerii noștri să meargă la mănăstirea unde-și doarme somnul de vece tatăl nostru.

S'a făcut deci de ris și a dat dovezi că tot mai trăesc păgâni prin Europa. Ce trebuie să zică adică lumea, și ce trebuie să gândim și să simțim noi, Români, văzând că pe când împăratul Austriei prăznuște cu poporul român și alătura cu regele Carol I, p'atunci sfetnicii unguri ai aceluiasi domnitor, prigonesc cu înverșunare ori-ce simțire românească?!... Deși în aceiași vreme fruntașii unguri recunosc că neamul lor și al nostru are același vajnic dușman și ar fi spre binele obștesc, dacă aceste două popoare ar trăi în strânsă prietenie. Mărturisesc d'asemeni, că România este o țară care s'a întărit ca prin minune, că este cu înțelepciune cărmuită, că după cum fiii ei s'au luptat voinicește la Plevna, tot astfel se arată destoiniciei în toate.

Și mai rău fac apoi zările maghiare, cari cu acest prilej țin să ne batjocurească. Merg, în privința asta până la prostii cari ne fac să ridem... Despre marele Ștefan, născut în codrii Moldovei, scriu că nici n'a fost Român, ci — Albanez. Trag la îndoială până și vitejia lui, din cauză că pe vestitul craiu unguresc Matiaș l'a bătut (la Bala) și pus pe fugă noaptea și prin surprindere (Parcă trebuia ostirea lui Ștefan să aștepte până ce soldații unguri se vor desmetici, a doua zi, din somn și beție!)... Mai scriu că Ștefan nici n'a domnit peste Români, ci sate și orașe erau ungurești și numai d'atunci s'au romanizat... Dar chiar așa de ar fi, și atunci vrednicia pe partea Românilor se arată!...

Ori ce ar face deci stăpânirea ungurească și ori ce ar scrie zările maghiare cu acest prilej, noi rămânem cu impresii cari întăresc până și cele mai slabe suflete românești și neclintii în credință, că după-

cum Ștefan a înfrânt d'atâtea ori pe dușmanii neamului românesc și stavilar a pus Turcilor, tot așa: are să vină odată ziua când nici un Român să nu fie sub obidă păgână.

Serbătorirea lui Ștefan-cel-Mare.

Falnică și vrednică de nemuritorul Voevod, a fost serbarea pomenirii lui de patru sute de ani! Fericiți ne putem socoti noi, cărora ne-a fost dat să trăim ziua de 2 Iulie 1904, care se va înscrie pentru totdeauna ca o zi de adânc înțeles în istoria neamului românesc. Ni-s'ar părea că e vis: doi Monarhi și Papa dela Roma căutând mormântul, patru sute de ani părăsit și uitat, să-l aducă închinare...

Figura mărețului Voevod Ștefan, a strălucit o clipă într-o aureolă universală.

M. S. Regele la serbarea lui Ștefan cel Mare. — *Duminică, 4 Iulie, orele 9^{1/2} dimineața, M. S. Regele împreună cu A. A. L. L. Regale Principii Ferdinand și Carol și Principesa Elisabeta însoțiți de ajutoranții de serviciu, au mers la biserică și au asistat la serviciul religios cât și la rugăciunile făcute cu ocazia serbării a 400 de ani dela moartea lui Ștefan cel Mare, ce în Sinaia a avut loc în această zi. Onorurile militare au fost date de o companie din batalionul 1 de vânători cu drapel și muzică.*

După cuvântarea d-lui Stănciulescu, directorul școlii primare, Suveranul a trecut în revistă trupa și în urmă a primit defilarea.

Apoi Majestatea Sa a binevoit a se întreține cu câte-va din persoanele prezente și la orele 11 a reîntrat în Castel.

Papa și aniversarea lui Ștefan-cel-Mare. *Sâmbătă cu ocazia aniversării de 400 ani dela moartea lui Ștefan-cel-Mare, dl Vladimir Ghica a trimis Papei dela Roma o telegramă, în care îl face cunoscut că se serbează în România al IV centenar al lui Ștefan-cel-Mare, pe care Papa Sixt IV l-a supranumit „Luptătorul lui Christos”. Papa Piu X. a răspuns imediat, prin următoarea telegramă:*

Roma, 14 Iulie.

«Sântul părinte ia parte la festivitatea, ce amintește pe marele Vostru erou național, pe care Papa Sixt IV l'a numit Atletul lui Christos, și din toată inima împărtășește nobililor săi fiu din România, binecuvântarea apostolică, dând expresiune dorințelor sale pentru fericirea lor și pentru prosperitatea patriei lor glorioase».

Cardinalul Merry del Val.

Serbările dela Putna.

(Correspondență).

La distanță de vre-o 60 kilometri dela Putna, trenurile își micșorează iuțeala și se opresc într-una la modesta stațiune. Traversăm regiuni presărate cu coline, întretăiate de câmpuri bogat roditoare. E o adevărată grădină, colinele se desfășură și iată că apare Putna!

La Putna.

Iată-ne sosiți la Putna! Un oraș sobru; înainte vreme impopulat de Români; fiind așezat într-o poziție pitorească pe coasta unui deal și pe malurile râulețului Putna. Gara este împodobită; populațiunea română primește sosirea trenurilor cu oaspeți cu înălțătoare strigăte de: Să trăiască! Plecăm la școala română, unde istețul învățător Mirmidon *Vlad*, însărcinat cu încortelarea oaspeților, ne pune la dispoziție salele de învățământ, prefăcute în dormitoare. Ne recreăm puțin, ș'apoi luăm drumul la mănăstire, un drum de 1 km. abea. Pe drumul împodobit cu steaguri, trecem printre mii țărani Români, îmbrăcați în pitoresc și variat costum național. Vedem costume dela Cernăuți, Horodnic, Vicov, Dorna și Suceava, din toate ținuturile Bucovinei, unde se vorbește dulce limba română. Pe cele două margini ale șoselei, din distanță în distanță găsim cerșetori, cea mai mare parte dintre ei Ruteni. Români de loc. Din contră aceștia dau cu generozitate de pomană. Unu-i cântăreț orb, care-și acompaniază tânguiosul cântec cu o lervă, îi dă un ban un Român; eu îl observ, că acel cerșetor nu este Român ca și dînsul. — Nu, — răspunde el într-un chip admirabil de caracteristic pentru situațiunea de naționalități din Bucovina, dar este de aceeași lege.

La Mănăstire.

Curtea Mănăstirii este un superb parc, cu un imponent aspect. Rutenii vind poame; Lipovenii dulcetură, Jidovii fac mare târboiu, cu restaurantele lor populare; căți-va Români vind suveniruri dela serbare. Curtea mănăstirii e plină de lume, nu mai puțin colina din dosul Mănăstirii. Desigur sunt mai mult de douăzeci mii de oameni.

Poporul, țărani Români, au venit aici cu entuziasm, căci ei știu, ce au venit să facă în acest loc și cât de mare este eroul, a cărui amintire o serbează.

Suntem în curtea Mănăstirii, așezate de Ștefan-cel-Mare și sfânt. La anul 1865, după-ce marele erou, cucerise cetatea Chilia dela Turci, și-a pus de gând, să mulțumească atotputernicul Dumnezeu, care i-a protegit armele. Și s'a apucat să ridice, un pios și frumos locaș, mult mai frumos decât toate celelalte mănăstiri, cari se năltau deja pe atunci pe pământul Moldovei, mult mai frumoasă decât Rădăuții, construită de familia Bogdanilor, mult mai frumoasă decât Neamțul voevodului Petru Mușat, scaunul primului Mitropolit al Moldovei, mult mai frumoasă decât Moldavița, decât Bistrița lui Alexandru cel bun, decât Pobrata, decât toate celelalte mănăstiri. El își înălță mănăstirea, pe încântătoarele maluri ale Putnei, ce s'asvirle în Suceava, și udă vech ea capitală a Moldovei, Suceava.

Legenda spune, că Ștefan a fixat locul altarului în modul următor: A chemat pe trei dintre cei mai buni arcași ai săi, să se pună la întrecere cu dînsul. Dar săgeata Voevodului, a mers cu mult mai departe decât ale celorlalți și a izbit în trunchiul unui copac secular, unde apoi s'a ridicat biserica. Poarta de intrare și mănăstirea au fost ridicate pe locurile unde au căzut săgețile arcașe.

Intâia piatră de temelie a sanctuarului a pus-o Ștefan în luna Iunie 1486. Dar Mănăstirea nu s'a terminat și inaugurat, decât în 1869, cu mare solemnitate, după crunta bătălie dela Soroca.

Astăzi, clădirile Mănăstirii sunt cu două etaje, cu totul moderne, ocupă un vast pătrat, având la mijloc biserica. Este adevărat, că Mănăstirea ar putea să cuprindă, o sută de călugări, în timp normal nu este însă locuită de cât de foarte puțin.

Altarul cel vechiu, a fost restaurat în anul din urmă, din fondul de culte ortodox, făcut de împăratul Iosif II-lea, care servește la întreținerea cultului ortodox în Austria. Este o capelă foarte luxoasă, în stil bizantin.

Mormântul, care cuprinde rămășițele pământești ale marelui Voievod, la dreapta intrării, este însemnat prin o candelă aprinsă, întreținută cu pietate.

In biserică.

Sunt zece ceasuri, când cu mare greutate putem pătrunde în biserică. Dela răsăritul soarelui, înainte de 6 ceasuri dimineața, se cântă prohodul neconținut. O, adencă emoțiune ne cuprinde. Suntem așa zicând pe pământ românesc în această mică capelă din Bucovina. Sunt mulți Români de față, mulți din România cari venerază memoria marelui Voievod. În mijlocul unui strălucitor cler, în fața altarului, cu coroana împodobită cu pietre prețioase pe cap, cu cărja în mână, un nobil și impozant bătrân, cu plete lungi, albe, barbă scurtă, albă ca zăpada, cu trăsăturile unei dulceti și finețe deosebite, asemănându-se cu Christos, căruia îi este unul dintre cei mai credincioși slujitori. Este I. P. S. Sa Vladimir de *Repta*, Mitropolitul Bucovinei și Dalmației, mult iubitul cap al bisericii ortodoxe din Austria.

La dreapta într-un fotoliu așezat pe o estradă, Escelența Sa Principele de *Hohenlohe*, guvernatorul Bucovinei, reprezentând pe Majestatea Sa Impăratul-Rege *Francisc Iosif*, mărturisește prin prezența sa, solitudinea ce o poartă împăratul poporului său Român. Principele pare încă tânăr de tot (abea 40 de ani) înalt, svelt barba Henric IV., mustața blondă, fizionomie regulată și simpatică, totul în el este de o înaltă distincțiune.

Față în față cu principele, la stânga altarului, la locul de onoare, în uniformă de locotenent de călărași român, reprezentantul Majestății Sale Regelui României, *Cogălniceanu*, consul al României la Cernăuți, care a venit din partea Regelui, *Carol*, să depună o coroană pe mormântul aceluia, căruia Regele României îi este vrednic urmaș.

Cei prezenți.

Toate personajele oficiale din Bucovina, ocupă loc în jurul guvernatorului. În primul rând mareșalul *V. Lupul*, baronul *E. Hurmuzaki*, președintele comitetului de organizare a serbării, *M. Reuss*, ajutor de primar în Cernăuți, *Cav. de Fondor*, *D. Knopfer* sfetnic de Curte, *D. Klara* președinte al tribunalului din Cernăuți, *Dr. Pantași* secretarul escelenței Sale Principelui de *Hohenlohe*, *Baronul de Stârcea*, Profesorul universității din Cernăuți, purtând costum și bicorn ca cel al amiralilor francezi și mulți alții.

Apoi din partea României, Dni: *P. Poni Gr. Tocilescu*, *Dr. Istrati* dela Academia Română *St. Șendrea* vice-președinte al Senatului, *Poenaru-Bordea* și *Vasile Morțun*, Vice-președinți ai Camerei Deputaților, *Vintilă Bratianu*, *A. Radovici*, *M. Albu*, deputați; *Dimitrie Onciul*, *Tanoviceanu*, *O. Deșușianu*, *N. Iorga* profesori universitari; *G. Lahovary* dela societatea istorică, general *Angheliescu*, *Leo Ghica*, *Antonescu*, *Brărescu*, major *Manolescu Mladian* delegat al Ligei din Iași, *Figara Samurcaș*, *Alexandru Florescu* și *Balotă*, delegați ai Ligei din București și alții.

Delegațiunile studenților din *Bucovina*, *Paris*, *Viena*, *Berlin*, *București*, *Iași* și ale Asociațiunilor studențești române.

Serviciul divin.

O voce caldă, vibratoare, se ridică din mijlocul mulțimei cu pioase rugăciuni spre Ceruri. Un preot foarte tânăr, dar tot-odată unul dintre cei mai distinși din clerul român al Bucovinei, *Reverendul Teodor Tarnavski*, se îndreaptă apoi spre public, evocă virtuțile marelui Ștefan, alui Ștefan cel sfânt, apărătorul creștinătății și Atleul lui Christ, despre care un mare istoric polonez, contemporan al său a zis: că ar fi meritat, pentru virtuțile sale, să i-se dea lui împărăția lumii.

Prețios omagiu, adus din partea unui neam vrăjmaș. Suntem fericiți, fraților Români, zice predicatorul, de a Vă vedea, veniți aci din toate părțile, într-un număr atât de mare, pentru a venera memoria marelui Voievod; fericiți îndeosebi de a vedea pe frații noștri din România, cu cari suntem în comuniune de sentimente în aceasta zi când celebrăm, pe cel mai mare domnitor pe care l-au avut Români înainte de *Carol I*. Suntem fericiți, de a vedea între noi, pe Escelența Sa

principele de *Hohenlohe*, consacrand prin prezența sa, înalta solitudine, a mult iubitului nostru Impărat, pentru Români din Imperiu.

Elocvențele cuvinte ale oratorului mișcă profund asistența.

Binecuvântarea coroanelor.

Serviciul divin continuă. Se binecuvintează coroanele. În afară de minunata coroană a Majestății Sale Regele Carol I, sunt foarte multe și frumoase, dela Ministrul Instrucțiunii publice al României, dela Ligă, dela lucrătorii din Galați cu inscripția: „*Lui Ștefan-cel-Mare și Sfânt*“, dela țărani Români din Ungaria cu inscripția: „*Lui Ștefan-cel-Mare, dela țărănimea Neamului său din Ungaria*“, dela Macedo-Români cu inscripția: „*Apărătorului Neamului și Creștinătății*“, dela județul și orașul Râmnicul Sărat, dela femeile Române din Bucovina, dela numeroase delegațiuni de studenți, în fine poate cea mai frumoasă dela secțiunea Iași a Ligei, întreagă de bronz masiv, lucrare foarte artistică a școlii de meserii din Iași.

Procesiunea.

Serviciul divin s'a sfârșit. Afară imensă mulțime așteaptă cu nerăbdare, plecarea sfântului cortegiu din biserică. Acela pleacă din biserică, încungiură biserica, ear I. P. S. Sa Mitropolitul binecuvintează mulțimea, care deschizându-i drum, se pleacă. Clopotele vuesc cu toată puterea. Un cor minunat intonează cântece sfinte, pe când rugă ferbinți, ridică un întreg popor către Cer, către Sfântul Voievod, către Sfântul Ștefan. Sunt ceasurile 11 $\frac{1}{2}$. Clerul conduce cu solemnitate pe I. P. S. Sa până la apartamentele sale din Mănăstire. Până la amiază a avut loc o recepție, la care au luat parte *I. P. S. Sa* și Escelența Sa principele de *Hohenlohe*.

Discursurile.

Domnul *Dimitrie Onciul*, învățatul profesor al Facultății de litere din București a ținut marele discurs asupra lui Ștefan-cel-Mare, prevăzut în programul comitetului de organizare.

Domnul *Onciul* s'a achitat cu greu de foarte greaua sa datorie de a vorbi în liber, la mai mult de 20.000 oameni, pentru cari în afară de erudiție s'ar fi cerut mai multă putere de glas.

Dela înălțimea unei tribune instalate în curtea Mănăstirii, oratorul a vorbit un ceas întreg, adeseori întrerupt de aclamațiunile poporului, căruia îi vorbește despre glorioasa epopee și virtuțile lui Ștefan-cel-Mare, Voievodul Moldovei, mare între marii stăpânitori ai pământului.

Discursul său, o admirabilă pagină de elocință și de erudiție, plin de noi și ingenioase revelări, a produs o foarte vie impresie.

Maiorul *Manolescu Mladian* vorbește în numele Ligei dela Iași.

Domnul *Constantin Brădescu*, un tiner avocat, vorbește cu multă căldură și elocvență, în numele județului Râmnicul-Sărat, pe teritoriul căruia Ștefan-cel-Mare a susținut una din cele mai strălucite lupte.

Banchetele.

Sunt două ceasuri. Slujba bisericească a fost destul de lungă. Două ceasuri a ascultat publicul pe oratori, este obosit și merită prânzul anunțat, în programul oficios. În curtea Mănăstirii pe colină, se împarte de mâncare poporului. În grădina Mănăstirii se oferă o masă cu mai multe sute de tacamuri studenților. Într-un pavilion, întocmit în stânga bisericii, se oferă banchetul invitaților. Menu-ul este ornat cu efigia lui Ștefan-cel-Mare. Se servesc mâncările după următorul:

M E N U.

Icre. — Sardine. — Unt.
Supă.

Pește cu maioneză.

Friptură de muschi.

Sparangă.

Friptură de căprioară.

Salată. — Compot.

Copturi. — Brânză. — Fructe.

Cafea neagră.

Licoruri. — Cognac.

Bere de Pilsen.

Vin de odobești. — Vin de Vöslau.

Șampanie-Pomery.

Excelența Sa principele de Hohenlohe prezidează, având la dreapta sa pe dl Cogălniceanu consul al României la Cernăuți, dl Dr. Neumann, savantul profesor dela Universitatea din Viena reprezentantul ministrului cultelor din Austria, Reverendul Domn Simici, D-rul Klari, dl V. Brătianu ear la stânga, I. P. S. Sa Mitropolitul Vladimir de Repta, mareșalul Lupul, generalul Anghelescu și Archimandritul Calinescu. Urmează lungul șir al oaspeților după programul stabilit pentru banchet.

La champagne, I. P. S. Sa Vladimir de Repta, a rostit în limba germană primul toast:

„Această aniversare de jale este în același timp o zi de bucurie pentru noi toți. Românii, dintre care mulți sunt supuși loiali ai Majestații Sale Impăratului, serbătoresc virtuțile și talentele unuia dintre cei mai mari principii ai lor, care a fost un domn pios și sfânt întru toate. Românii pot fi mândri de dînsul (Traiască! Traiască!). Ceea-ce a sămănat Ștefan-cel-Mare, a adus roade glorioase, pentru poporul românesc.

Ridic paharul în sănătatea Majestații Sale Impăratului, care știe aprecia pe credincioșii săi supuși. Ridic paharul în sănătatea Excelenței Sale principelui de Hohenlohe, iubitul nostru guvernator. (Aclamațiuni entuziaste).

Excelența Sa principele de Hohenlohe, cu o delicată atențiune pentru oaspeții din România, necunoscând încă de ajuns limba română, termină în limba franceză o caldă alocuțiune, plină de cordialitate și de bună-voință pentru Români:

„Încă odată mulțumesc din toată inima tuturor — îndeosebi Românilor din Regat — cari au luat parte la serbarea de astăzi.

Milioane de Români, serbează pretulindenti în acest moment o glorioasă aniversare. Este un popor întreg, care astăzi celebrează împreună cu noi virtuțile lui Ștefan-cel-Mare.

Guvernul este fericit, de a aduce aci un omagiu public Românilor. Suntem siguri că oaspeții noștri, se vor purta demni și suntem siguri că vor duce în țeara lor convingerea, că compatrioții lor sunt bine tractați și se simt bine sub scutul legilor noastre.

Ziua de astăzi Domnilor este o mare cucerire pentru noi.

Traiască Majestatea Sa Impăratul!

Călduroase ovațiuni, cari durează mai multe minute se fac principelui Hohenlohe din partea Românilor.

D-nul Ștefan Șendrea vice-președinte al Senatului Român, ia cuvântul și în limba franceză mulțumește principelui, apoi îndeosebi comitetului organizator, în frunte cu bar. Eud. Hurmuzaki, pentru excelența primire făcută oaspeților din România:

„Românii ved cu viaa recunoștință că guvernul participă la serbările poporului român. Ei sunt recunoscători din toată inima Majestații Sale împăratului. Traiască Majestatea Sa împăratul, pentru fericirea popoarelor Sale, pentru menținerea păcii generale.

Traiască Excelența Sa principele de Hohenlohe!

Traiască I. P. S. Sa Mitropolitul Repta și Comitetul organizator!

Principele Hohenlohe mulțumește, entuziasmul este la culme.

Domnul Dr. Neuman, relevează îngrijirea cu care guvernul imperial restaurează și întreține monumentele trecutului, pentru marele interes al științei și al verității istorice.

Dl Nicolae Filănescu i-a cuvântul pentru a mulțumi printr-o vibrantă alocuțiune guvernului Austriei.

„Serbătoarea de astăzi Domnilor, manifestațiunile de astăzi, sunt mai mult de cât o serbătoare istorică. Ele au luat proporțiunile unui adevărat eveniment politic. De mult deja guvernele Austriei și României sunt amice. Era alianța rațiunii. Serbarea de astăzi a făcut mai mult, a pecetluit alianța inimilor.”

Principele Hohenlohe mulțumește.

Și acum răsună accentele unui cântec bine cunoscut și scump tuturor inimilor românești, cântecul nostru național „Deșteaptă-te Române”, cântat liber, cu voci pline, de mii de țărani Români și de escelentele Coruri „Armonia” și „Academia ortodoxă” din Cernăuți, cari defilează cu steagurile scuturate în vînt pe dinaintea noastră.

Principele Hohenlohe și conmesenii salută. Scenă grandioasă. Moment neuitat!

Pe timpul banchetului, Dr. Popovici, pe colină a vorbit cu elocvență poporului. Ne coborim în grădină, unde se ține o serie de discursuri caide patriotice. Eată numele oratorilor: Popovici dela „Junimea” din Cernăuți, Covată student macedo-român în București, Doamna Gribincea din Iași, aduce lui Ștefan-cel-Mare, omagiile femeii Române. Dl Gr. Tocilescu este ridicat pe umeri, vorbește cu fascinanta sa oratorie. Mulțumește bunului Impărat și termină urind pentru Impăratul și Dinastie. I-se face calde ovațiuni.

Dar aceasta nu e totul. Entuziasmul merge progresând în aceasta fantastică zi. Domnul baron de Hurmuzaki citește mai multe telegrame de adheșiune, între care și a d-lui George Top de Băsești, președintele partidului național român din Transilvania și Ungaria.

O surprindere. Iată venerabilul Mitropolit I. P. S. Sa Vladimir de Repta. Aclamațiuni nestrșite. I. P. S. Sa anunță, că a primit o depeșă din partea Maj. Sale Impăratului, ca răspuns la telegrama de omagiu, ce s'a trimis dimineață. Citește:

Esc. Sale Metropolitului de Repta.

Maj. Sa Imperială și Regală Apostolică-romană, s'a îndurat cu o deosebită grație de a lua la cunoștință expresiunea de nesclumbată credință, pe care i-o dovedești, cu ocaziunea serbărilor comemorative, organizate cu ocaziunea aniversării a patra sută dela moartea principelui Moldovean Ștefan-cel-Mare.

Majestatea Sa mulțumește Eminenței Voastre și tuturor oaspeților întruniți la Putna, pentru manifestațiunea de simpatie al cărei obiect a fost și deastădată cu aceasta ocaziune.

Multă vreme n'au încetat aclamațiunile pe când am pornit dela locul serbării.

Orele ce am petrecut în Bucovina, ne rămân neuitate. Am fost mândri că suntem Români și suntem recunoscători acelora cari ne-au dat aceasta înaltă satisfacție.

*

Serbările din Suceava.

Serbarea centenarului al 4-lea dela moartea eroului Ștefan-cel-Mare s'a făcut cu o deosebită solemnitate la Suceava. A asistat lume din toate părțile Bucovinei. Curtea și biserica Mirăști, unde s'a oficiat, era plină de asistenți. Delegații instituțiilor și satelor purtau drapele bisericesti și drapele ce aparțin societăților. Biserica era ocupată de fruntași și de persoane oficiale, ear o companie de soldați era înșirată pe ambele margini ale drumului ce duce la biserică.

După liturgie, archimandritul G. Balmoș a ținut o predică elocintă care a impresionat adânc pe ascultători.

Din curtea bisericii se vedeau ruinele cetății lui Ștefan-cel-Mare. În ziduri filăiau drapele române și austriace. Procesiunea a fost cât se poate de impunătoare. Cortegiul era deschis de o companie de soldați. După cortegiul veniau femei purtând icoane aduse dela biserică, după cari urmau purtătorii de drapele, corurile, clerul și miile de oameni asistenți.

Corul a cântat pe drumul până la cetate, ear când a ajuns acolo 6 buciumași au început să cânte anunțând, sosirea cortegiului.

Parastasul a fost oficiat cu solemnitate. Portretul lui Ștefan-cel-Mare a fost pe o culme a ruinelor în jurul căreia clerul s'a format în cerc împreună cu toți credincioșii cari ascultau cu evlavie rugile ce se înălțau la cer.

După parastas, dl Popovici, profesor de liceu, a ținut un discurs foarte frumos în care preamărește faptele glorioase ale marelui Ștefan.

Solemnitatea s'a terminat la orele 1, când cortegiul s'a întors în oraș.

*

Serbările din Borzești.

Monumentul dela Bărsești.

Eri, Duminecă s'a făcut cu mare pompă, inaugurarea monumentului ridicat în satul Bărsești-Vrancea (Putna) marelui voevod Ștefan, fiind de față autoritățile civile și militare, ostași, școlari, și mii de săteni prin toate satele din apropiere.

Din piatră și mosaic, monumentul s'a ridicat pe dealul d'asupra Bărseștilor numit Dumbravă, privind în față satele Negriștii, Tulnici și Bărsești.

Maș jos se întinde o țarină unde legenda spune că-și avea locuința Tudora, bătrâna în al cărei bordei, trudit și amarit, a dormit o noapte Marele Ștefan.

Monumentul poartă câte-va inscripții pe cele patru fețe ale sale:

La răsărit:

„Lui Ștefan-cel-Mare, voevodul Moldovei, după 400 de ani dela moartea sa, prinos de admirație și recunoștință din partea Vrâncenilor, în 2 Iulie 1904.”

La miază noapte un fragment din necrologul cronicarului Grig. Ureche:

„Domnit-a Ștefan Vodă 47 ani, 2 luni și 3 săptămâni, și a zidit 44 monastiri și biserici, și era însuși țiitor peste toată țara... După multe războaie cu noroc, ce a făcut, cu mare jale a răposat Marți, 2 Iulie 1504.”

La apus frumoasele versuri ale lui Eminescu:

Ștefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta
Te înalță din mormânt
Se te aud din corn sunând
Și Moldova adunând
De-i suna din corn odată
Ai s'aduni Moldova toată,
De-i suna de două-ori
Ne vin codri în ajutor
De-i suna a treia-ooră
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară.

Spre miază-zi se citește următoarele rînduri din povestea Vrânciei scrisă de Carmen Sylva, M. S. Regina României:

„Vezi, zise Vrâncioara, lui Ștefan-cel-Mare, toată Vrancea s'a sculat pentru tine. Eată-i vin toți de după înălțimi și cei 7 flăcăi, cari merg înaintea celorlalți sunt 7 flăcăi ai mei, pe cari ți-i dăruiesc...”

Monumentul acesta este ridicat prin subscripție publică; pentru prima-dată a fost vorba de ei la Vidra, când în ziua de Sf. Gheorghe, la 23 Aprilie, acest an, a fost o întrunire făcută în acest scop. Propunerea a fost făcută de dl N. N. Săveanu și la giasul lui cu drag au răspuns cei, ai căror străbuni au fost ostașii marelui Voevod.

La desvîlirea monumentului, de pe dealuri au sunat buciume, tocmai în locurile, unde, cu patru veacuri în urmă, ele chemau pe fiii munților să vină lângă marele lor Domn! în văile depărtate a răsunat imnul lui Ștefan, ear pe deal ostașii au prezentat armele.

Consumatum!

În granița Banatului, în țara generalului Doda, dela moartea ilustrului român, par'că toate s'au răsturnat cu susu'n jos. În loc ca urmașii să păzească cu gelozie și scumpătate prețioasele moșteniri, par'că cu intențiune s'au sfortat și s'au grăbit să deschidă uși și ferestri în calea celor slăbănogi, mânați și îmbulziți de curentul protivnic intereselor românești.

Avem acolo o cetate a românismului, cucerită prin foc și sabie, cu prețul sângelui bravilor înaintași, prin jertfele și luptele grănițerilor din regimentul 13 banatic: «Comunitatea de avere.» Și ce au făcut urmașii cu această pepinieră de forță românească?

... În politică nu este vreme de recriminări pentru trecut, e treaba istoriei să-și tragă seama cu de acestea; dar e datoria acelora cari se greează de politicieni, ca în împregiurări date, calculând cu împregiurările, să salveze ce e de salvat și să creeze ce e cu putință.

Fapt e, că granița stă rău, Comunitatea de avere din Caransebeș și mai rău.

Se așteptau însă Români de bine, cari își iubesc neamul și poartă la inimă interesul poporului românesc și al puținelor,

instituțiilor ce mai avem, ca cei chemați să contribuie la lecuirea necazurilor și îndreptarea lucrurilor spre bine ear' nu spre mai rău, să fie la postul lor, să muncească și să lupte.

Se aștepta dar', ca în fața recentei alegeri de președinte al Comunității de avere, să vedem »Drapelul« din Lugoj, care se bucură deja de o trăinicie de patru ani, în nemijlocita apropiere a graniței și este singura foaie politică națională română în Banat, în fruntea luptătorilor pentru neam și dreptate.

Și ne mai așteptam să vedem și pe dl Dr. Ionescu, avocat în Caransebeș, să-l vedem earăși luând spada cu cerneală, pentru a face campanie în presă, în favorul vre-unui candidat naționalist.

Dar' d-lui Ionescu să nu-l luăm în nume de rău desinteresarea, pentru-că își va avea poate ideile sale intime, îngropate de-odată cu reșosatul Curescu.

»Drapelul«, care se redactează de pe un pedestal »academic« și se distinge prin articole chilometrice nici calde nici reci, sărate sau nesărate e indiferent, »Drapelul« a ridicat ciomagul, contra presidentului deja ales al grănițelor fără de noroc.

În n-rul 78 »Drapelul« scrie:

»Noi am combătut candidatura d-lui Burdea cu toată puterea cuvântului (!) și prin urmare suntem datorii acum să ne tragem consecvențele și față de presidentul.

»Deși s'au invocat contra candidaturii d-lui Burdea și momente personale de extremă gravitate, noi nu am pus pondul principal pe aceste, ci mai ales pe momentul principal, anume, că nu este permis a face din Comunitatea de avere o espositură a actualei politice de guvernament...

Foarte cuminte principiu!

Dar' dela principiu până la luptă pentru dînsul — pe care în cazul de față »Drapelul« n'a purtat-o... e mare distanța.

»Drapelul«, într'o chestie atât de mare, abandonează lupta prin »a patra putere în stat« și se mărginește a se valida prin »cuvântul« — poate al vre-unui redactor al său?

Ne cuprinde mirarea, cum de așa își înțelege misiunea acest ziar național-român.

»Drapelul« n'a făcut campanie contra d-lui Burdea decât post festa, atingînd oarecari momente cu caracter personal din vieța aceluși domn. Ni-o dovedește aceasta apelul din numărul său 75, către »Grănițerii«.

N'a spus pentru cine luptă, cine e reprezentantul grupului românesc contra favoritul guvernului, dar' culminează în următoarele patetice fraze:

»Grănițerii!

»Lăsați la o parte patimile și veleitățile personale. Intruniți-vă și vă consfățiți. Chibzuiți și vă socotiți! Dați-vă seamă de toate împregiurările și pașii solidarității, toți ca unul, fiți bărbați, cum se cuvine să fie descendenții falnicilor Grănițerii de odinioară.«

Frumoase vorbe! Dar' vorbe și încă late! Ce-au folosit? Știm cu toții; — durere, c'a fost așa.

Ș'apoi după alegere, când nu-l mai poate face nimica, »Drapelul« dă în noul președinte al Comunității de avere cu »momente personale de o extremă gravitate.«

Ce tristă aplicare a pasivității politice! Consumatum!

Anunț școlar.

(Școala de fete din Arad.)

Se aduce la cunoștința Onoratului public, că înscrierile la școala superioară de fete cu internat din Arad, împreună cu cursuri preparandiale, se vor face în 19—21 August (1—3 Septembrie) a. c., ear prelegerile se vor începe în 23 August (5 Septembrie). Înscrierile se vor face în zilele amintite prin direcțiunea școlii (strada Deák-Ferencz Nr 27.) Observăm, că înscrieri în cursul I, preparandial nu se admit.

Școala este împreună cu internat. În internat elevele școlii (fie clasiste, fie preparandiste) plătesc taxa de întreținere 400 cor. pe an, adică 40 cor. lunar. Se primesc însă în internat și eleve, cari voiesc a cerceta vre-o altă școală publică din Arad. Aceste eleve plătesc lunar 32 cor. ca taxă de întreținere. Fiecare elevă internă, solveste 5 cor. taxă medicală. Preparandistele externe vor solvi didactru 120 cor. pe an, ear clasistele 60 cor. Afară de acestea elevele (fie externe, fie interne) plătesc 4 cor taxă de înscriere. Pentru instrucțiunea la pian se solvesc (3 ore la săptămână) 10 cor. lunar.

Toate elevele din internatul școlii vor fi introduse în ale cusutului (croitorul hainelor), precum în economia practică a casei (pregătirea bucatelor ș. a.) Acestei instruirii pe viitor i-se va da o deosebită atențiune și elevele la finea anului vor presta esamen public din cunoștințele lor pe acest teren. Elevele din internat, cari vor cerceta vre-o altă școală publică din Arad, afară de instrucțiunea susamintită în cusut și economie, vor primi instrucțiune deosebită din limba și literatura română, vor fi supravegiate și ajutate la pregătirile lor pentru obiectele de învățământ ale școlii, pe care o cercetează. La școală și dela școală vor fi însoțite acasă de guvernanta internatului.

La școala noastră de fete în clasa I., se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes 4 clase elementare, ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a VI-a elementară. În celelalte clase ale școlii de fete se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școlii civile. Absolventele clasei a VI-a elementară se vor primi în clasa II-a a școlii de fete pe baza unui examen de primire.

Elevele, cari se imatriculează pentru primădată la școala noastră, afară de atestatul școlar din clasa premergătoare au să producă atestat de botez și certificat de revaccinare.

Fiecare internă are să aducă: 6 cămași, 3 fuste colorate (de vară), 3 fuste (de iarnă), 6 perechi ciorapi negri, 12 batiste, 6 servete, 6 ștergare, 2 perne cu câte 2 fețe, 1 plapomă cu 2 fețe, 2 cearceafuri (lipidee) de desubt, o acoperitoare de pat (colorată), 1 saltea (matraș) 1 lavoar, 2 pahare, 1 perie de dinți, 1 perie de haine, 2 perii de cap și 2 pepteni, 1 cuțit, 1 furculiță, 2 umbrele (1 de ploaie și 1 de soare), 2 perechi de ghete, 1 pereche de papuci, 3 haine de casă. Ca haine de sârbătoare și de stradă se vor face uniforme.

Deslușiri mai amănunte se pot cere dela Consistorul gr.-or. român din Arad.

Arad, din ședința consistorului ca senat școlar, ținută în 11/14 Iulie 1904.

Ioan I. Papp,
Episcop.

Războiul ruso-japonez.

Raportul lui Kuropatkin.

Petersburg. (Oficial), Kuropatkin telegrafează amănunte asupra luptei semnalate. S'a hotărât să opereze spre a afla tărîa dușmanului în partea trecătoarelor. Generalul Keller a primit ordin să lucreze potrivit cu puterile ce va întâmpina la dușman. Coloana stîngă de trei batalioane s'a îndreptat către trecătoarea Stirbeylin. Coloana centrală sub Kaștalenki de 14 batalioane cu 12 tunuri, a fost menită a ataca trecătoarele Liakaolin și Ufanhuan. Coloana dreaptă de un batalion trebuia să ocupe răs-

pântia drumurilor ducînd la trecătoarele Sinkailin și Laukholin. Rezervele au fost lăsate la Tkhetuan. Coloana Kunștalinski după ce a respins avantposturile japoneze a ocupat în noaptea de 17 st n. trecătoarele Templului și Liakaolin, părăsite de Japonezi la 5¹/₂ dimineața în ziua de 17 Iulie st n. Puterile însemnate japoneze cu multă artilerie au ocupat trecătoarea Ufanhuan și masivurile muntoase spre sud de acesta și au deschis un foc foarte puternic de puști și de artilerie în contra trupelor. Kuștalinski a adus în front patru batalioane cărări din rezervă ca să ocupe masivurile muntoase. Avînd în vedere apărarea dușmanului a mai adus în foc și alte rezerve. Keller ajungînd la avantgardă a dat de trupe dușmane atât de numeroase încât hotărî să nu mai urmeze lupta, ci să aducă îndărăt trupele la trecătoarea Iantelin. Trupele s'au retras în ordinea cea mai desăvîrșită. Spre amiază dușmanul luă ofensiva la flancul drept asupra trecătoarei Iantelin. La trei ore după amiază lupta încetă și trupele se întoarsă la Tkhevan. Înaintarea Japonezilor a fost oprită de valea rîului Lankho. A urmat o noapte de insomnie și de căldură arzătoare a doua zi. Trupele sunt foarte obosite, căci au stat în picioare 15 ceasuri de luptă. Pierderile nu s'au stabilit exact, dar trec de o mie de oameni.

Maximul puterilor Rusești.

Mobilizarea rusească în ținutul Petersburgului, chemarea rezerviștilor într'un număr de ținuturi au adus din nou în discuție puterea de transport a căii ferate din Siberia. Calea trebuie, în adevăr, să transpoarte nu numai oamenii, dar și muniții precum și de ale hranei, tunuri, etc. Măngiuria e întinsă cât Austro-Ungaria, cu Bosnia și Herțegovina împreună, dar are numai 12 milioane de locuitori. Partea cea mai roditoare e valea fluviului Liao, apoi regiunea Harbinului. Nu sunt date statistice în privința câtimel de produse ce poate da țara; dar avînd în vedere mărimea populației și desfășurarea războiului în valea lui Liao, nu poate fi cine știe ce însemnată. Apoi ori-cari ar fi producerea, armata rusească anevoie se va putea folosi de ea din pricina greutății transportului. Să-și facă ideea cine-va ce ar face o armată care ar opera în Transilvania și ar avea a primi de ale hranei din toată Austro-Ungaria, presupunînd că dela Bodenbach, prin Viena, ar trece numai o cale ferată, cu o singură pereche de șine, pe la Budapesta la Predeal, când linia aceasta ar fi ocupată cu transportul oștilor. Dar trebuie să se organizeze tabere de care, cari să aducă merindenile cel puțin până la fluviile plutitoare; ar trebui vase de transport, cari se ducă poverile și alte tabere de care, cari să le împartă în ținuturile ocupate de armate. La noi acest lucru s'ar putea încă face. Țara e bogată în care și căruțe, precum și în cai, rețeaua de ape curgătoare e bine așezată și chiar și pentru vasele de transport n'ar fi greutate mare de adunat.

În Măngiuria nu e nimic din toate acestea, care și căruțele sunt rari, caii, în cea mai mare parte sunt ocupați la armată, ear de ceilalți are nevoie țeranul pentru a-și lucra pământul și chiar cu aceștia tot nu s'ar aduna numărul trebuitor. Apele curgătoare, în cea mai mare parte nu sunt plutitoare și nici nu curg în cotro ar trebui, apoi au și neajunsul că le lipsește apa foarte adesea. Apoi depărtările sunt înspăimîntătoare, așa că transportorii ar trebui să mănânce ei singuri mare parte din provizii.

Deci armata rusească nu poate să se lase pe seama aprovizionării din Măngiuria, ci trebuie să-și aducă hrana din Europa. Trebuie deci să vedem ce poate face transiberianul și ce va putea transporta ca trupe, după-ce va îndeplini mai întâiu menirea de a transporta de ale hranei și să fixăm acea margene, dela care încolo va trebui să transpoarte numai provizii, dacă e vorba să nu ducă armata nici o lipsă.

Un tren de provizii, adică alcătuit în cea mai mare parte din vagoane de marfă, poate să ducă tot ce trebuie pentru un corp de 80.000 oameni (făină, cereale, orez, sare, piper, băuturi, ovės, etc.) și pentru caii lui, pe timp de două zile. Bine înțeles e vorba de un tren de mîna întăia, pe când Siberianul nu e de mîna întăia, dovadă că la transportul trupelor a trebuit să întrebuinteze jumătăți de trenuri. Deci

în cazul cel mai bun, trenurile de transportat provizii vor fi tot jumătăți de tren și deci vor duce hrana, etc. numai pe o zi pentru 80.000 de oameni.

Se spune că transbaicalicul are 8 trenuri pe zi; dar specialiștii spun de asemenea că între acestea e un tren poștal și două trenuri pentru nevoile însuși ale căii ferate. Fără trenul poștal nu se poate, căci altfel s'ar rupe ori-ce legături între armată și țară și nu poate să se comunice numai prin telegraf; iar cele două trenuri sunt de nevoie neînălțurate, căci duc cărbuni, ulei pentru luminat și pentru mașini, felurite bucăți de mașini, șine, unelte, lucrători etc. Nevoie de asemenea transporturi e așa de mare, în cât două trenuri pe zi vor fi încă prea puține, când ne gândim că de șase luni calea ferată a fost supusă la o exploatare exagerată pentru care n'a fost pregătit. Deci rămân pentru scopuri militare cinci trenuri pe zi.

Trebue să admitem că chiar acum se află în Asia răsăriteană 250.000 de oameni; deci au nevoie de trei trenuri pe zi pentru ale hranei, așa că mai rămân două trenuri pe zi pentru transport de trupe. Pentru alți 80.000 de oameni va trebui alt tren de provizii, deci nu vor putea fi în Asia răsăriteană mai mult de 400.000 de oameni; căci aceștia vor avea nevoie de cele cinci trenuri ce pot circula pe transbaicalian. Nerămânând nici măcar un tren pe zi pentru adus oameni ca să înlocuiască pe cei scoși din luptă sau ca să material de războiu.

Prin urmare, pe câtă vreme, trenul transiberian nu va putea da mai mult de cât da acum, nu vor putea avea Rușii mai mult de 400.000 de oameni în Asia răsăriteană, căci nu i-ar putea aproviziona. Dacă ne vom gândi că la 400.000 de inși, abia vor fi 300.000 de luptători, vedem că Rusia nu e în stare a se folosi față de Japonezi, de superioritatea numerică a oștirilor sale din Europa și că mai departe de cât cu mobilizările ordonate acum, n'ar putea nici așeza oști de-a lungul căii ferate, ca să înlocuiască treptat pe cele din Mangiuria, căci atunci ar trebui să le aprovizioneze și pe acestea.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 22 Iulie 1904.

— **Archiducele Iosif August la Monarhul.** Cum se telegrafează din Viena, archiducele Iosif August a sosit Marți seara în capitala Austriei. Mercuri înainte amiază a plecat la Ischl pentru a mulțumi Maiestății Sale pentru înaintarea sa la rangul de colonel.

— **Inmormântarea lui Aurel-P.-Barcianu.** Ni-se scrie: Sâmbătă, în 16 Iulie, a. c., s'au depus spre vecnică odihnă rămășițele pământești ale regretatului Aurel P. Barcianu în cripta familiară din cimiteriul Rășinarilor.

Convoiul funebru a sosit pe la 4 $\frac{1}{2}$ ore din Sibiu la Rășinari, unde a fost întâmpinat de inteligență și mulțime de credincioși. Am remarcat pe Dl protopresbiter Ioan Droc, presbiterii Iosif Goga, Vasiliu Runcean și Maniu Lungu, corpul învățătoresc etc.

Cosciugul a fost transportat în biserica cea mare, unde s'a săvârșit serviciul înmormântării oficiând P. O. Domnii protopresbiterii Ioan Papiu și Ioan Droc, și O. D. presbiter Iosif Goga. Cântările funebre le-a executat membrii aflați în Sibiu al corului funebru seminarial.

La sfârșitul serviciului părintele Iosif Goga a ținut un avântat discurs funebru, arătând calitățile distinse ale defunctului și meritele, ce le are întru promovarea înaintării noastre.

Biserica era plină de credincioși rășinarieni, cari au alergat să dea ultimul salut consătenului lor, vlăstar al acelor bărbați,

cari de multe decenii au făcut mare cinste comunei Rășinari: familia Barcianu.

Ultimele cuvinte ale preoților, ultimele accente ale corului și osemintele lui Aurel P. Barcianu dispar în afunzimea cripei, în jalea adâncă a iubiților și iubitelor rudeni, și a recunoscătorului popor rășinarean. *Odihnească în pace!*

— **Concursul literar al societății pentru fond de teatru român.** La concursul cu premiu de 500 coroane pentru cea mai bună piesă originală, precum scrie «Familia» s'au prezentat până acum următoarele piese:

«Figura neagră», sau «Lupta între obijduiți și obijduitori», episod istoric, tragedie, în 5 acte;

«Ireparabilul», piesă în 5 acte;

«Lichele», piesă dramatică în 2 acte;

«Năbădăile magnetismului provocat», farsă în 2 acte;

«Pintea Viteazul», dramă istorică în 3 acte și 1 tablou;

«Sergentul Cartușiu», comedie în 2 acte.

«Lichele» și «Pintea Viteazul» sunt trimise de scriitorii ardeleni, pe când celelalte sunt scrieri dramatice din România.

— **Valorosul primar al Vienei Dr. Lueger,** cum se vestește din Viena, se află de prezent la Băile Caroline (Karlsbad) unde face o cură de mai multe săptămâni.

— **Baronul Burian la Maiestatea Sa.** Ministrul finanțelor comune baronul Burian, a plecat Mercuri la Ischl, unde a fost primit de către Maiestatea Sa în audiență.

— **Regele Spaniei în Anglia.** Din Londra se telegrafează: Regele Alfonso al Spaniei va face la mijlocul lunii Noemvrie o vizită la curtea regală engleză în Windsor. Regele Alfonso se va întoarce la Cadix pe un vapor de război, iar la întoarcere va face o vizită și lui Loubet la Paris.

— **Mulțumita noastră.** La apelul nostru trimis mai multor fruntași și amici, au binevoit a răspunde până acum, cu mulțumitor rezultat, Dl Savu Crișan, învățator în Siria și Alexandru Pelle preot gr. or. B. Lazuri. Ne simțim îndemnați ale aduce la locul acesta expresiunea sincerei noastre mulțumite. *Red. și Adm. „Tribunei“.*

— **Tragedia din Fiume.** Am comunicat și noi știrea zguduitoare nenorocirii întâmplată deunăzi în Fiume. Medicul din Lemberg German și tinera-i soție, care-și făceau voiajul de nuntă, s'au dus cu barca pe mare, când de odată barca s'a răsturnat și nenorociții au fost înghițiți de valuri. Din Lemberg se anunță acum următoarele despre această tinără păreche: Patru mediciști erau înamorați în nevasta Drului German înainte de a se căsători. Cu duel american au hotărât, care dintrușii să-și ceară mâna fetei. Trei inși au tras bile negre; unul dintre aceștia, numai înaintea cu câte-va săptămâni s'a otrăvit, unul s'a aruncat în mare lângă Neapol, al treilea a dispărut fără de urmă. German a tras bila albă, s'a și căsătorit cu fata, dar fericirea n'a fost lungă. Acum cu nevasta laolaltă e și densus, unde sunt cei trei rivali, cari au plătit cu viața dragostea lor nenorocită.

— **Pentru candidații de notari.** La notariatul din Șipet (comitatul Timiș) e vacant postul de notariu-adjunct, care deocamdată se va întregi prin numire. Candidații de notari, necăsătoriți, cari să știe perfect și limba română, să se prezinte cât de curând la notariul Cornel Popescu în Șipet, ducând cu sine și documentele de calificare.

— **Dela universitatea din Budapesta.** Senatul universitar a decis înființarea unei societăți de lectură (olvasó-kör) împreună cu bibliotecă pe seama tinerimei universitare maghiare până-ce se va întrupa ideea realizării unui asil al tinerimei (Diák-Otthon). Acest decis al senatului a fost aprobat din partea ministrului instrucțiunii. Noua Societate de lectură probabil se va

deschide cu începerea noului an școlar. În urma înființării acestei societăți, societatea studenților maghiari „Egyetemi Kör“ după o existență de 30 ani va înceta pentru totdeauna, la ordinul ministrului Berzeviczy. Ordinul ministrului propriu zis nu este decât o aprobare a hotărârii senatului universitar în privința închiderii lui „Egyetemi Kör“. Prorectorul Dr. Heinrich a provocat tinerimea să elaboreze un regulament pentru nou înființata societate de lectură.

Nu ne amestecăm în treburile și daraverile ungurești, dar cu toate acestea ne permitem o observare. Dacă senatul universitar, membrii cărui afară de decanul facultății teologice sunt toți dușmanii ai crucii, a aflat de bine să desființeze o societate sub cuvânt, că nu corăspunde din destul scopurilor adevărate, și să decidă înființarea unei noi societăți, asta nu este alta decât o experimentare proastă, fără rost.

Intențiunea scunsă a senatului și după aceasta a ministrului Berzeviczy este nimicirea unui cuib unde se propagă antisemitismul, alipirea la religieuna creștină și la marelui simbol al acesteia: Crucea. Cugetă ore Ovrei christoetoni și calvinii stauroclăști, că în modul acesta s'a resolvit chestia cu introducerea crucii în salele universității? Cugetă oare Combes al jidano-neo-maghiarilor, că mișcarea cu crucea acum 2—3 ani se poate în chipul acesta înăbuși, nimicind o societate, și înființând alta, în care poate să ajungă a purta isonul jidanilor și maghiarilor jidoviți? Pe noi nu ne împoartă, am voit însă să remarcăm prin câte-va cuvinte marginea, până unde este în stare să meargă alianța calvino-jidano-neo-maghiară.

— **Conacul vechiu din Belgrad.** Se anunță din Belgrad: Mâne vor începe dărîmarea Conacului vechiu, în care au fost omorîți Regele Alexandru și Draga. Când Regele Petru se va fi rentors din vilegiatură, în locul Conacului vechiu, va fi un parc frumos. Azi au fost arse toate obiectele din odăile în care a fost ucisă părechea regală. Aici erau mai multe rochii scumpe ale Reginei Draga. Regina Natalia a pretins, ca totul să se ardă, dar surorile Reginei Draga au protestat și au cerut estradarea vestmintelor. Guvernul le-a refuzat cererea, fiindu-i teamă, că surorile vor folosi obiectele rămase, pentru reclam și vor agita împotriva ordinii actuale. Azi au fost arse vestmintele în prezența intendantului Regelui, a prefectului orașului, a reprezentantului Reginei Natalia și a avocatului surorilor Lunyevica.

— **Pentru nenorociții din Aleșd.** Doamna Iustina Șerban nasc. Roman a depus la administrația noastră 10 cor. pentru nenorociții din Aleșd, care sumă am administrat-o în 18 Iulie a. c. st. n. Diul Toma Păcală protopop în Oradea-mare.

— **Cehov și Tolstoi.** Decedatul novelist rus Anton Cehov era prietin întim al lui Tolstoi. Și de fapt Cehov și înțeleptul din Iasnaia Poliana în multe privințe se aseamănă unul altuia. Pe cum Tolstoi, așa și Cehov a luptat pentru libera dezvoltare a individului și-a accentuat necesitatea libertății individuale. Humanismul a fost idealul și al lui Cehov, și pe cum Tolstoi, astfel și el s'a însușit pentru pacea universală și liniștea omenimei. Cehov a fost scriitorul luptelor oamenilor mici, contele Tolstoi este apărătorul celor slabi și apăsați. Cehov a trecut din lumea asta plină de contraste, Tolstoi însă continuă cu bărbăția lupta împotriva puterii, care stă neputincioasă în fața moșneagului cu mâna tremurătoare de greutatea anilor.

— **Fratricid.** Locuitorul Toma Barbu din comuna Petroasa (com. Caraș-Severin) s'a certat cu frate său pentru o afacere de moștenire. În furia sa Toma a lovit pe frate său cu securea în cap și i-a sfărîmat craniul. Ucigașul a fost arestat.

— **Cât trăesc oamenii mari.** Se zice, că oamenii mari nu trăesc mult. Dar datele statistice arată chiar contrarul. Anume: dintre beliduci: Moltke a trăit 91 ani, Xenofon 86, Blücher 76, Marius 71, Temistocle 65, Hannibal 63, Napoleon 51, Alexandru-cel-Mare 32 ani; savanți: Humboldt 89, Newton 84, Plato 82, Kant 79, Galilei 78, Socrates 68, Aristotel 62, Descartes 53, Spinoza 44; bărbați de stat: Talleyrand 84, Bismarck 83, Augustus 76, Frideric-cel-Mare 74, Carol-cel-Mare 71, Washington 67, Cicero 63, Caesar 55; preoți: Sofocles 90, Voltaire 84,

Goethe 83, Victor Hugo 83, Herodot 76, Petrarca 70, Horatius 57, Dante 56, Shakespeare 52, Vergilius 51, Schiller 45, Byron 36; pictori: Tizian 99, Michel Angelo 89, Rafael 37 ani; întemeietori de religie: Confucius 71, Luther 66, Mohamed 67, Calvin 54. Musicali: Haydn 77, Chopin 39, Mendelssohn 38, Mozart 35. Precum vedem marii musicali trăiesc foarte puțin.

— „Eroul“ tămăduit. „Cavalerul“ *Fackh József*, care are datina să insulte femeii în modul cel mai revoltător, și să provoace prin purtarea sa scandaloasă incidente și „afaceri cavalești“ a părăsit alaltăieri clinica profesorului Réczey, însănătoșindu-se pe deplin din rana care a primit-o dela un oficer pe care l-a insultat într-o seară în restaurantul Vampetics.

— **Earăși ifj. Rónay László.** Ne aducem aminte de acest trist cavalier, care în societatea altui „cavalier“ cu numele Packh a insultat acum câte-va săptămâni în restaurantul Vampetici din capitală pe locotenentul Schmidt și pe dama din societatea acestuia. Știm, că urmarea a fost căte-va lovituri de sabie cari au rănit greu pe Packh, care până acum a zăcut la clinică. Acest Rónay László, în lipsă de altă ocupație mai rentabilă, a provocat deunăzi un nou scandal. De astă-dată însă fu el, care a tras scurta. Pe terasa din naintea cafenelei Pannonia, de pe Calea Kerepes, ședea la masă în societatea unui cunoscut al său cu numele Dr. Barta Sándor, celebrul ifj. Rónay László. Trecând pe lângă masa lor un domn cu numele dr. *Faragó Andor*, care are locuința la hotelul Pannonia, scandalagiul gentri degenerat a făcut o observare drastică la adresa trecătorului Faragó, care este un temperament calm, flegmatic, a răspuns la insulta nemernicului surizând:

— De geaba te sforțezi prostule, să mă provoci, că eu nu voi reaga.

Ronay la asta trebuie că a replicat ceva de tot-revoltător, căci în momentul următor Faragó cu fața roșie de mânie a sărit asupra provocătorului trăgându-i o palmă. Acesta a replicat, atunci Faragó plin de revoltă și cu furie elementară se repezi asupra lui Rónay, pe care l-a strâns la părete, și în starea asta la palmuit pe vestitul cavalier, până ce l-a năpădit sângele. Într-aceea a sosit și un constablu, care a pus capăt scandalului.

— **Averea fundațională a universității din Budapesta.** Averea fundațională a universității din Budapesta administrată de cassa fundațională a oficiului rectoral, la finea anului 1898 și 1899 era de 1,008,626 coroane (844.460 în hârtii de valoare, 164.586 cor. ca depuneri la bănci). La 31 Decembrie 1903 a anului școlar 1903/4 averea universității era de 1.136,478 cor. (1.058,540 cor. în hârtii de valoare, 77,938 cor. depuneri la bănci) rezultă deci dela 1898—1904 în decurs de 6 ani un spor de 117.451 cor.

— **Fete jidane contra creștinilor** Cetim în „*Alkotmány*“, că fetele din Kun-Majsa aranjând zilele trecute o petrecere, n'au invitat de loc tineri creștini. Încă înainte de alegere „au luat o hotărâre prealabilă“ nobilele fete ale noului Tion, să nu invite pe nici un goiim (goiim, nume de batocură pentru creștini). Mare trebuie că este antisemitismul și separatismul creștinilor din Kun-Majsa. (și așa trebuie să și fie!) dacă jidancele desconsiderate să vedă silite să-și răsbune pe calea aceasta absolut nevătămătoare.

— **Cutremur de pământ.** Din Kecskemét se scrie, că Mercuri înainte de amiază s'a simțit în partea nordică a orașului un lin cutremur de pământ, care a durat trei secunde.

— **Măestrii români din Lugoj** arangiază prima lor petrecere de vară. Marți în 20 Iulie (2 August) 1904 în grădina otelului „Concordia“ la care v'invită respectuos Comitetul arangiator. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare: 3 coroane de familie și 1 cor. de persoană. Venitul e destinat pentru scopuri filantropice. Oferte marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publicistică. În pauză se va reprezenta „Barbul Lăutarul“, canțonetă teatrală de V. Alexandri.

— **Jortfele căldurii.** Din Viena se vestește, că erii 13 oameni au murit de insolație. Un căpitan cu numele Budinsky a călătorit pe tren la Viena; la ultima stațiune naintea Vienei s'a dat jos căpitanul pentru a se mai răcori. De odată cum voi sase coboare din tren a căpă-

tat insolație și căzu leșinat la pământ lângă tren. Un tren, care trecu la moment, l'a omorât. Cadavrul numai târziu a fost găsit.

— **Locuste italiene în jurul Agriei** (Eger), Din Agria se scrie: Eri la amiază a fost de odata năpădit câmpul de lăcuste italiene, cari au pustiit totul pe unde treceau. Prințend veste consiliul orășănesc, a năimit numai de cât pe 12 oameni, cari au primit misiunea să curățescă hotarul pe oaspeții înfricoșăți. Numai de cât s'au convins, că acestia sunt pușini, și astfel a fost mobilizată garnizoana, pentru a da pept cu dușmanul, care este atât de îndrăcit, încât nici de soldași nu se teme, ci mai bine să să lasă fie omorât, de cât să fugă.

— **Concert în Oravița.** Duminecă seara va concerta în Oravița, în pavilionul din grădina Coroanei, Reuniunea rom. de cântări și muzică din Oravița-montană, cu concursul baritonistului *Corfescu* dela opera din București. Va fi o seară plăcută pentru publicul Oravița și jur.

— **Spânzurat de două ori.** Zilele trecute s'a petrecut o scenă foarte dureroasă și mișcătoare în statul american Carolina de nord, — cu ocazia execuției lui Archie Kinsault, care fusese condamnat la moarte pentru crimă de omor și tihărie. Nenorocitul a trebuit să sufere de două ori moartea prin ștreang.

Judecătorul îi dăduse voie ca în ultimele momente ale vieții sale să adreseze câte-va cuvinte publicului asistent. Condamnatul însă care a pășit curajos la locul de perzare n'a voit să se folosească de acest drept al său, ci cu capul plecat, împreună cu preotul care l'însoțea, și-a petrecut tot timpul în rugăciuni.

Când, după zece minnte dela executare, medicul închisorei mai examină odată corpul condamnatului, declară, în mijlocul surprinderii și emoțiunii generale, că trebuie să se repete spinzurarea, dacă nu voiesc să mai prelungească pentru un timp nehotărît agonia nenorocitului. Frînghia îi lunecase sub beregată și condamnatul se legăna în aer fără ca să fi fost zugrumat.

Faptul se explica ast-fel, că Archie Kinsault, încercase cu cât va timp înainte să-și tae gâtul în celula sa, dar nu reușise, și acum în urmă începuse să se prindă rana; dar frînghia, lunecând, îi rupse rana și vederea condamnatului acoperit cu sânge a îngrozit chiar și pe spectatorii cu nervi mai tari. Pentru aceasta a fost mare binefacere pentru nenorocitul Kinsault, când după a doua spinzurare care a durat opt minute, medicul a putut să constate moartea condamnatului.

— **Monumentul lui Pasteur.** Monumentul lui Pasteur a fost inaugurat azi pe piața Breteuil. Ceremonia a fost prezidată de dl Loubet în prezența corpului diplomatic, al lumii oficiale și a corpului universitar. Doamna Loubet se găsea într-o tribună alături cu Doamna Pasteur. Discursuri au fost pronunțate de dl Caumié, ministrul instrucțiunii publice, de dl Deselves, prefectul departamentului Senei și de președintele consiliului municipal al Parisului, cari au făcut elogiul lui Pasteur. Mai multe coroane au fost depuse la baza monumentului.

— **Mulțumită publică.** Onorată direcțiune dela banca „Nădlăcana“ a binevoit a vota și în acest an, pe cum și în anul trecut la examenele finali, în școlăle române de ambe confesiunile din Nădlac, să se distribuie câte opt coroane între învățăceii fiecărei școlă.

Aceasta faptă nobilă m'a îndemnat pe mine, că eu în numele plăpânzilor tineri, toți nepoți de ai lui Traian dela școlăle românești din Nădlac, și pe aceasta cale se aduc sus numitei direcțiuni, cea mai profundă mulțumită, pentru generosul ei dar.

Mai amintesc că Onorata direcțiune a băncii „Nădlăcana“ și în anul trecut, pe cum și în acest an, a votat și donat spre acest scop o sumă de 32—50 coroane.

Dea bunul D-zeu, ca să poată fi și de aci înainte roditoare, spre fapte nobile — în activitatea ei. Nădlac, la 10 Iulie st. n. 1904. *Grațianu Budo* învățator. gr. cat. român.

— **Invitare la producțiunea, care o va aranja „Reuniunea de cetire și cântări“,** din Oravița română în beneficiul fondului său, la 20 Iulie (2 August) 1904 (Sintu-profet-Ilie) în grădina hotelului „Împăratul Austriei“ sub conducerea dirigentului său Carol Lazăr învățator gr.-or. Prețul intrării de persoană: Locu 1. (numerizat, 1 cor.,

(seara la cassă 1 coroană 20 fil.), locul de stat 60 fileri. Inceputul la 8 $\frac{1}{2}$ ore seara.

— **Sinuciderea unui milionar.** Milionarul cunoscut în societatea vieneză Vincențiu Edler de Morawitz-Umperg a încercat alaltăieri, precum se vestește din Viena, la domiciliul său de pe piața Passau o sinucidere cu revolverul, trăgându-și un glonte în piept. Acestei răni a succumbat eri seara. Sinucidul pătimea de boală de ochi, ear în timpul din urmă întru atâta i-s'a agravat morbul încât se temea, că își va perde lumina ochilor. Probabil aceasta temere i-a inspirat ideea sinuciderei.

— **Anunț.** Modestia nu mi-ar permite nici de astădată, s'anunț una din seria prelegerilor mele, ținute poporului. Din considerare însă, că de astădată, muzica instrumentală compusă din elevii școlăi mele prima reprezentațiune doresc a o presta, în școlă, unde au învățat pe Abc., îmi permit a aduce la cunoștința tuturor oame-nilor de inimă, că în 24 Iulie c. n. după amiaz la trei ore voui ținea în școlă mea, una din prelegerile mele morale economice, la care invit cu toată plăcerea pe amicii progresului, în speranța că participarea în număr cât mai mare va încurajia silințele tinerilor, frumoase și salutare.

Ioan Vancu.

— **Atragem atențiunea damelor române** asupra atelierului de modă (vezi la inserate p. 9) Arad strada Kápolna Nr. 5. a Doamnei Elisa Văfian n. Maior, arangiat pentru croitoria și gustul cel mai estetic și modern.

— **4 Părechi de ghețe pentru 5 coroane.** În urma cumpărării de ghețe în cantitate enormă se vënd pentru acest preț, ridicul: 1 păreche de ghețe pentru domni și 1 păreche pentru dame, negre ori galbine, piele tare, șnuruite, cu tălpi tari, facon nou, mai departe 1 păreche de ghețe la modă pentru domni și 1 păreche pentru dame, confecționate foarte elegant, sunt foarte plăcute și ușoare; toate astea patru părechi la oaltă costă numai 5 coroane. La comande, cari se fac prin rambursă, este destul dacă se indică mărimea piciorului. Casa de exportul ghetelor a lui A. Liban Krakau, Cracovia Nr. 60. Schimbul este admis, chiar banii se retunează la cas că marfa comandată nu convine, astfel ori-ce risic este exchis cu desăvârșire.

TELEGRAME.

Războiul Rușo-Japonez.

Berlin, 20 Iulie. *Luț Tageblatt* i-se vestește din Tokio: Lupta dată la 16 și 17 l. c. sub comandantul lui Kuroki înseamnă o nouă izbândă a armatei japoneze. *Cavaleria japoneză a ajuns în nemijlocită apropiere de Mukden.* De aceea s'a nisuit să înainteze generalul Keller, ca să scape din strâmtoare aripa stângă armatei ruse. Rușii au pierdut în această luptă 3000 de morți, ear Japonizii 1000.

Londra, 20 Iulie. *Daily Chronicle* anunță din Inkau: Generalul Oku așteaptă la Kaiping întâriri. Forța armată destinată pentru acest scop debarcă sub scutul flotei la nord de Port-Arthur. Săptămâna asta se așteaptă întâmplări de mare însemnătate. Valoarea rublului rusesc scade.

Suez, 20 Iulie. Vaporul *Malakka* al societății de navigațiune Peninzular and Oriental Line a sosit eri aici cu drapel, echipament și corp oficeresc rusesc.

Londra, 20 Iulie. Ziarele engleze discută foarte aprins capturarea (prinderea) vasului comercial englez *Malakka*.

Standard scrie: *Națiunea așteaptă, ca ministerul de externe să recurgă la măsuri mai energice. Dacă este permis, ca vasul Malakka să fie escortat cu forța la locul destinat de Ruși, atunci cetățenii pacificii englezi se pot întreba cu drept cuvânt, de ce și există flota engleză?*

ECONOMIE.

Arad, 22 Iulie.

Atragem atențiunea preoțimei și învățătorimel române asupra îndrumărilor de mai jos ale ministrului de agricultură, care n'a aflat cu cal să le traducă și în românește și să le împartă și între Români și pe cari preoții și învățătorii nostri ar trebui să le comunice și explice poporului, greu lovit pretutindenea de seceta din anul acesta.

Inlăturarea lipsei de nutreț.

Seceta neobicinuit de mare din anul acesta a avut astfel de influență stricăcioasă asupra plantelor de nutreț, că în unele regiuni ale țării poate să urmeze mare lipsă de nutreț, dacă după puțină nu vom lua măsuri de apărare în contra aceleia.

Ministrul de agricultură, dorind să ajute agricultorii în această împrejurare foarte nefavorabilă, a tipărit o instrucțiune în limba maghiară și a distribuit-o în cercuri foarte largi, dând în ea povețe cum

să se provadă oamenii după puțină uc nutrețul trebuincios animalelor pentru iarnă

Din această instrucțiune comunicăm și noi unele date. Anume ministrul sfătuește ca în acest scop:

1. Să căutăm a îndelunga cât mai mult timpul nutririi animalelor cu nutreț verde la toamnă și să producem proviziune de nutreț pentru iarnă:

2. Să cultivăm astfel de plante, cu cari în primăvara anului viitor să putem începe nutriră cu nutreț verde cât mai de timpuriu:

3. Să întrebuițăm în scopul nutririi pentru iarnă toate materiile cari au valoare nutritivă.

Presupunând așa dară, că în timpul veri vor fi precipitațiuni (ploi) îndeajuns, nutriră animalelor cu nutreț verde se va putea face timp îndelungat și totodată se vor putea produce și plante de nutreț: cucuruz verde, mohor, meu, hrișcă, muștar, spargă, mazere de primăvară și orz de toamnă.

În cele următoare prezentăm un concept al datelor principale referitor la plantele de nutreț cari se pot cultiva:

Numirea plantei de nutreț	Timpul sămănăturii	Cantitatea sămânțelor		Distanța șirurilor	Adâncimea la care să ajungă sămânța	Recolta de jugăr cat.	
		prin im-	sămănând			verde	uscată
		prăștiere	în șir				
		kilograme	centimetri				
Cucuruz verde	Până la jumătatea lui Iulie	87—140	50—100	30—40	3—4	100—200	—
Mohor	În Iulie	20—30	15—25	11—13	1—1.5	—	15—25
Meu	Iulie - August	15—25	10—15	12—20	1—1.5	50—60	10—20
Muștar	"	12—15	10—12	20—30	2—3	60—80	—
Spargă	"	12—15	9—12	11—13	1—1.5	25—35	8—15
Hrișcă	"	40—55	30—30	16—24	2—3	80—60	6—15
Orz de toamnă cu mazere	Iulie	100—50	80—35	20—25	3—4	80—100	15—20
Săcară de nutreț	Septembrie	80—100	70—90	11—13	2—3	60—80	—
Mazere de toamnă amestecată cu mazărice	Începutul lui Sept.	120—140	90—110	14—15	3—4	100—120	—
Mazărice (szöszös buk-köny)	Jumătatea primă a lunii Septembrie	80—120	50—80	25—30	2—3	—	15—20

Cucuruz de nutreț se va sămăna în pământul, care numai în primăvara viitoare are să se întrebuițeze pentru altă sămănată. Soiurile cele mai potrivite sunt soiurile timpurii: cinquoletto etc. După sămănat locul se tăvăluște; iar după ce cucuruzul a răsărit, se grapă. Cucuruzul se dă vitelor în stare verde; cel de prisos nu se poate usca, ci se păstrează astfel: se face clae, punându-se dedesupt ogrinji sau paie. Dacă claea a ajuns la înălțime de 4 metri, se acopere cu puține paie, se lasă până se încălzește astfel, că nu putem ținea mâna în el, apoi se pun glii de pământ pe vârful clăii. Vitele mănâncă bucurosi cucuruzul și alte plante de nutreț astfel păstrate.

Mohorul se sămăna în miriște, și se dă vitelor mai ales uscat. Ca să răsăra mai îngrabă, locul se grapă. În 70—80 de zile mohorul se desvoaltă deplin. În Septembrie se poate cosi. Mohorul tinăr vitele nu-l mănâncă așa bucuros ca cel înspicat și deplin desvoltat; de aceea cu cositul să nu ne grăbim.

Meiul se sămăna în miriște, grăpându-se și tăvălugindu-se locul. Se desvoaltă îngrabă. Se uscă mai greu decât mohorul, deci se dă vitelor verde sau se păstrează

cum s'a spus unde a fost vorba despre cucuruz.

Hrișca se poate sămăna împreună cu alte plante, s. e. cu muștar sau cu meu, se va da vitelor în cantitate mai mică și numai amestecată cu alte plante; altcum animalele se bolnăvesc.

Muștarul alb se cultivă din vechime în Germania ca un nutreț foarte bun pentru vacile cu lapte. Se sămăna primăvara și vara. Nu e gingaș de frig. De aceea se poate da vitelor până târziu. El nu se poate păstra în felul cum se păstrează cucuruzul verde și meiul.

Sparga nu e pretensivă, se desvoaltă repede și dă un nutreț bun. Isbutește în pământurile năsiptoase bune. Dacă timpul e priincios se poate cosi în 7—8 săptămâni. Se dă vitelor verde, se poate usca și se poate păstra ca cucuruzul verde. E simțitoare de frig; deci e de a se întrebuița înainte de a da răcelile.

Mazerea de primăvară în amestecare cu orz se poate da vitelor până toamna târziu și se poate păstra ca cucuruzul. După sămănat locul se grapă și tăvăluște. După ce a răsărit se grapă de nou. Fiind timpul favorabil în Octombrie și Noembrie aceste plante dau nutreț îmbelșugat. Peste iarnă cotorul mazării de primăvară pierde;

orzul însă rămâne și în primăvara viitoare și ne dă nutreț verde de timpuriu sau se poate lăsa de sămăntă.

Alt mijloc pentru micșorarea lipsei de nutreț este sămănatul plantelor, cari să dea nutreț verde primăvara de timpuriu. Dintre aceste cea mai de căpetnie este:

Săcară de nutreț, care e de a se sămăna pe cât posibil în pământ gunoit de proaspet. Se sămăna mai deasă decât săcară cultivată pentru grăunțele ei, și se cosește primăvara înainte de a înspica. Pentru uscat nu e potrivită, fiind-că nu dă fân mai de valoare, dar ca nutreț verde foarte de timpuriu e de mare preț.

Mazerea de toamnă în amestec cu mazăricea sunt de a se sămăna în pământ bun mijlociu, pentru-că numai în acest soi de pământ dau recoltă bună. În decursul toamnei nu cer nici o îngrijire deosebită; primăvara însă locul trebuie neapărat tăvălugit. Nutrețul aceasta e de o calitate bună, vitele îl mănâncă cu plăcere și vacile — mănâcându-l — dau lapte mult și bun.

Greutățile nutririi vitelor peste iarnă se vor putea ușura făcând mai gustoase toate acele soiuri de nutreț, cari de regulă nu le dăm vitelor și cari ele le consumă numai în casuri de mare nevoie. Între aceste plante se numără coceni de cucuruz, cari pentru ca să devină mai gustoși, după ce vor fi aduși din câmp se desleagă din snopi și se așează cum s'a arătat deja la cucuruzul verde. În felul acesta ei se înmoaiă, capătă un gust mai bun și tăindu-se cu mașina, vitele îi mănâncă bine.

Coada calului și rogozul, cari uscate abia le mănâncă vitele, păstrându-le cum s'a arătat mai sus (la cucuruz) le mănâncă cu plăcere.

Paiele tăiate, turnumeata și pleava opărite cu apă animalele de asemenea le mănâncă bucurosi.

Ne mai putem ușura, lipsa de nutreț prin adunarea de frunze din păduri, ceea ce ministrul de agricultură permite prin 2 ordinațiuni date în timpul din urmă, permițând totodată în păduri și pășunatul în vara și toamna anului curent.

Sămânțele necesare pentru sămănat se pot procura dela firma Mauthner Ödön furnisor de curte (cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten VII. Rotenbiller u. 33), anume: sămânțe de mohor (muharmag), spargă (csibehur), meu (köles), hrișcă (pohánka) muștar (mustármag), ect. —

Telegramele zilei.

Berlin. — Ziarele desaproabă confiscarea coletelor poștale pentru Japonia care se găsesc pe vaporul german »Prințul Enric» oprit de crucișătorul rus »Smolensk».

Chambery. — Un ciclon a distrus jumătatea satului Bozel. Sunt 11 morți și numeroși dispăruți.

Londra. — Guvernul a încuviințat ca înmormântarea corpului prezidentului Krueger să se facă în Transvaal.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

A. S. Lipova. Am căutat la expediție și am aflat că de aici merge foaia regulat. Greșala e la poștă.

P. I. Sz.-Cianad. Am căutat la toate librăriile din Arad, și nu să află nici la una.

Editor-proprietar: George Nichia
Redactor responsabil: Ioan Rusu-Șiriau.

TIPOGRAFIA
„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare
 ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii,
 plicuri; cap de scrisori, anunțuri funebreale, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus
 înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai
 iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

P. T.

Am onorul a Vă face cunescut, că în urma extinselor mele legături sunt în
 stare de a mijoci împrumuturi (amortisări pe lângă interese) de 4.3%, 4.5% și 5%

cu plătire pe

15, 20, 25, 30, 40 și 50 ani

pe posesiuni mai mari sau mai mici și pe case de chirie dela oraș cari împrumuturi sunt a se plăti în rate de jumă
 tate an; în rate se cuprinde capital și interese.

Sunt în legătură continuă atât cu instituttele de bani din provincia, precum și cu toate cele din Budapesta
 prin ce sunt în stare a mijoci împrumuturile foarte ieftin și în timp scurt, precum și de a le plăti fără ori-ce detragere.

Spese preventive nu sunt, honorarul meu după tocmeală să plătește ulterior, atestatele cu spese nu sunt de
 lipsă, numai extrasul autentic al cărții funduale și coala de cataster se recere; servesc prompt în ori-ce direcțiune cu deslușire.

Provocându-mă tot odată la lucrul canoscut de toți, că în anii din urmă interesele împrumuturilor amortisa-
 ționale au scăzut foarte, mai ales le stă în interes celor-ee au îngreioate imobilele cu împrumuturi vechi scumpe, că
 acestea să le schimbe cu împrumuturi nouă ieftine, cu atât mai tare că trecând cu vederea chiar, că aceste împru-
 muturi prin convertire să fac fără timbru și taxă, cu așa de mari avantaje, încât solvirile anuale aduc o economie
 considerabilă; notez că aceste avantaje le dovedesc numerice tuturor stimaților mei clienți, cari se adresează la mine.

Atrăgându-vă atențiunea asupra celor de sus, Vă rog tot odată, ca la casa de lipsă să Vă folosiți de mijlocirea
 mea, când P. T. D.-Voastră Vă veți convinge, că din împrumuturile câștigate prompt veți avea avantajii foarte însemnate.

Rog a se aduce extrasul cărții funduare.

Cu deosebită stimă:

HERZOG SÁNDOR

ARAD, Strada Weitzer János (Templom) Nr. 15, ușa 7.

Bibliografii.

A apărut:

Anuarul X L al Gimnaziului gr.-or român din Braşov pe al 54-lea an şcolar 1903—1904 publicat de Virgil Oniţiu, director.

A apărut

Anuarul şcolii civile de fete cu internat şi de publicitate, a Asociaţiunii din Sibiu, publicată de Dr. Vasile Bologa.

Coprinsul: 1. Ce citesc fetele noastre? de Dr. Dr. I. Borcea. 2) Discursuri de la încheierea anului şcolar 3. Ştiri şcolare.

BURSA.

Bursa de cereale şi efecte.

CEREALE:

— Cursul pieţei din Budapesta. —

— 20 Iulie 1904.

GRĂU.

	per 50 kilograme	coroane
Grâu nou dela Tisa	— — —	9.90— 9.70
" " din Banat	— — —	8.50— —
" " din Bacîca	— — —	9.80— —

ORZ.

Orz	— — —	6.35— —
-----	-------	---------

SĂCARĂ.

Săcară din jurul Pestei	— — —	6.62 —
-------------------------	-------	--------

PORUMB.

Porumb	— — —	6.— 5.97
--------	-------	----------

OVES.

Ovės	— — —	6.60— —
Rapiţa	— — —	10.20— 10.15

Preţuri de încheiere oficiale:

Grâu de toamnă (Oct.) c.	— — —	9.39— 9.40
Săcară de toamnă (Oct.) c.	— — —	7.34— 7.35
Ovės de toamnă (Oct.) c.	— — —	6.74— 6.75
Porumb pe Iulie c.	— — —	5.98— 6.—
" pe Maiu 1905 c.	— — —	6.31— 6.32

Cursul pieţei din Timişoara.

— 11 Iulie 1904 n.

Grâu 75 klg.	— — —	8.20—8.30
" 76 "	— — —	8.30—8.40
" 77 "	— — —	8.40—8.50
" 78 "	— — —	8.50—8.60
Secară	— — —	5.70—5.80
Orz	— — —	5.50—5.60
Ovės	— — —	5.70—5.75
Porumb	— — —	5.80—5.85
Rapiţa	— — —	8.90—9.00

MONETE.

Aur, magh. ori austriac, bătut . . .	11.35	11.—
" " " " rotund . . .	11.27	11.33
" " " " piesă de 8 fl. . . .	19.—	19.05
" " " " piese de 20 franci	23.44	23.54
" " " " piese de 20 marce	23.47	23.58
" " " " lire turc.	—.—	—.—

Nota de bancă germană (100 ma.)	117.70	117.60
" " " franceză (100 fr.)	95.32	95.32
" " " italiană (100 lir.)	95.10	95.40

Ruble de hârtie piese	2.53	2.54
Notă de bancă românească (100 lei)	94.55	95.25
" " " sârbească (100 den.)	—	—
1902	92.50	95.—
98.— Los al impr. serb. per. cu stampilă austr. 13 Ian.	—	—
1902	94.8—	3

LOSURI.

Val. nom.	Banl	Marfă.
10.— Losuri „Bazilika“	19.50	21.50
10.— " " " cu stam. austriacă	21.—	23.—
" " " " bilet câştig	6.—	8.—
200.— Impr. oraş. Vien. din	510.—	525.—
80.— Los al oraşului Buda cu stampilă austriacă.	160.—	170.—
4.— Los „Jó sziv“	10.—	11.—
4.— " " cu stampe credit	10.—	11.—
" " de bancă d	—	—
hipot. maghiar	40.—	44.—
" de bancă cu st. aust.	46.—	51.—

10.— Los al crucii roş. magh.	27.—	29.—
10.— " " " cu st. aust.	29.—	31.—
24.— " " " bilet de câştig	9.—	11.—
42.— Los al crucii roşie ital	42.—	44.—
cu stam. Austriacă	45.—	47.—
20.— Los al crucii roşie austr.	54.—	56.—
200.— Los al inst. de cred austr.	465.—	475.—
de argint) 92.25	93.25	
84.— Los Pálffy	160.—	170.—
96.— Los al imprum. serb. per. 100 fl. 2% inter. 13 Ian.	—	—

INSERTIUNI ŞI RECLAME.

Anunţ.

Maî jos subscrisul primesc în farmacia mea de practicant pe 3 ani un tiner român, care a absolvat 6 clase gimnaziale pe lângă următoarele condiţiuni:

Pe lângă întreaga provisiunea primeşte bani de buzunar la lună 10 cor. în anul prim, în anul al 2-lea 20 cor., în anul al 3-lea 30 cor.

După expirarea anilor de praxă cu ocaziunea examenului primeşte o remuneraţiune de 100 cor. dacă o va merita.

Reflectanţii să dovedească că pe lângă limba română posed şi limba maghiară şi germană.

Csákova, (c. Temes) în 15 Iulie 1904.

M. Koritič Wilhelm,

300 1—4

apotecar.

De vânzare.

Două căzi în stare foarte bună, ce 35 Hecto, sunt de vândut la părintele Avision Ţiucra în Allioş.

Un tiner

din familie bună, absolvent de 2 sau 3 cl. gymn. sau reale, se primeşte ca *Invetăcel* la firma Ioan Comşa şi fiu în Selişte.

P. T. Dame!

Am onoare a atrage atenţia binevoioare a damelor din loc şi provincie la

295 1—5

Atelierul meu de modă pentru dame

ce am deschis şi am provăzut conform recerintelor moderne în

ARAD, Strada Kápolna Nr. 5

Curtea pompierilor oraşeneşti (tüzoltó laktanya)

unde confecţionez, după faşon modern jachete, mantale de călătoreşte, haine pentru casă şi stradă precum şi tot felul de haine pentru copii, frumos şi pe lângă preţuri foarte avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul prea stim. dame, semnez cu deoseb. stimă:

Elisa Vaşian n. Maior.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. şi ţevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sămburii de struguri, coaja şi alte părţi necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică şi nici vinul nu se poate strica. Pentru funcţionarea pompei se dă o garanţă pe 3 ani (reparaţie gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare-ce la întrebunţarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie sevicinul. Pentru funcţionarea regulată a maşinei se primeşte garanţie pe 3 ani (reparare gratuită). Şurube potrivite unitare şi ţevi de cânepă din lăuntru căptuşite cu gumi cu preţurile cele mai ieftine.

Fantani cu ţevile trebuincioase în preţ de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utoza 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Baie de cadă „DIANA“

ARAD, Halász-utca 1. szám.

Băi de cadă 50 bani, 70 bani, 80 bani și 1 coroană.

APĂ DE APADUCT.

Cerem numeroase vizite.

özv. VADNAI LÁSZLÓNÉ.

Băile stau la dispoziție dela 5 ore dimineața până la 10 ore seara.

302

Am onoare a aduce la cunoștința On. public, că fereștrul de vapor în legătură cu moara mea de vapor

este în lucrare permanentă

asa că sunt capabil să pregătesc în timpul cel mai scurt în mari cantități și în diferite dimensiuni

lemn pentru zidiri, grinzi pentru poduri, etc.

Pun deosebit pond pe lucrări de măsurit, și din mărfuri aparținătoare acestei branșe, țin în deposit cantități mai mari.

Cu stimă:

Czukur László

ARAD, Ó-vár-tér 6. szám. Lângă podul de peste Murăș.

296

Acord grabnic

Imprumuturi ipotecare de bani

pe bunuri cu 4% și 4½% pe case din Arad-centru cu 4½—4¾% pe lângă o amortisațiune de 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 și 50 ani în condițiuni favorabile până la cea mai înaltă valoare posibilă.

Convertez împrumuturi vechi.

La dorință anticipez spesele pentru intabulațiune.

Sub durata unei operațiuni de 10 ani am dovedit că sunt capabil să reglez și cele mai combinate afaceri și să satisfac pretensiunile cele mai scrupuloase. Să nu întrelese deci nici un proprietar ocaziunea de a profita de referințele actuale favorabile de bani la ușurarea poverii de interese (camete).

Cu plăcere servesc cu deslușiri în biroul meu din:

ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám.

în birourile mele filiale: 215

Bichis-Ciaba Berényi-ut și Măcău (Makó) Aradi-utca.

Institutul p. acordare de împrumuturi

pe imobile și credit fonciar al lui

Szücs F. Vilmos.

BANI!

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biroului nostru se pot căpăta împrumuturi ipotecare replătibile în anuități, pe posesiuni fonciare, case în orașe, mai departe credit personal preoților, ofițerilor, funcționarilor de stat și particulari, comezanților, industriașilor și pensionaților pe lângă replătire în 5—20 ani, cu garanți ori fără garanți, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discrețiune. Remunerația noastră modestă numai după atingerea scopului, decursiv va fi plătită. Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese, cari spese vor fi plătite asemenea decursiv.

A) Favorurile extra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate prin intervenția noastră:

1. Informațiunile sunt ieftine. 271
2. Detrageri puține.
3. Depurările să descriu anual din datorie și interesele vin socotite numai după sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
4. După întârziere motivată de plătire, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine încasatorul acasă, ori se pot plăti prin cheque postal nefrancat.

B) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare pe quartale:

1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la cuartal se detrage imediat din datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendă în urma circulațiunii uriașe se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotentează.
3. Cvotele pe lângă abziere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2½ ani, după care ori-ce obligământ de plată înceată.

C) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre ipotecare:

Depurare de 15 ani	4-75%	După mărirea sumei împrumutate.	Depurare de 40 ani	3-15%	După mărirea sumei împrumutate.
„ „ 22 „	4-0%		„ „ 46 „	2-96%	
„ „ 30 „	3-75%		„ „ 50 „	2-85%	
„ „ 32 „	3-50%		„ „ 60 „	2-65%	
„ „ 33 „	3-30%		„ „ 65 „	2-33%	
„ „ 35 „	3-25%		„ „ 70 „	2-30%	

În plăți se c prinde nu numai interesele și spesele de administrare ci și depuratiunea din capital.

— Birou aradan de informațiuni. —

Posesori KLONDA și SZATMÁRY

ARAD, Strada Salacz nr. 3.